

01. maj 2023

FM 2023/58

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til: Inatsisartutbeslutning om at godkende kommissorium for Udredning af omstændighederne omkring afviklingen af Grønlands kolonistatus, herunder af hvorvidt Danmark i forbindelse hermed levede op til FN's krav til afkolonialisering

(Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender, Erhverv og Handel)

Begrundelse:

Under Inatsisartuts forårssamling 2022, pålagde Inatsisartut Naalakkersuisut at iværksætte en udredning af omstændighederne omkring afviklingen af Grønlands kolonistatus, herunder af hvorvidt Danmark i forbindelse hermed levede op til FN's krav til afkolonialisering. Forslag til kommissorium og til, hvem der skal udarbejde udredningen, skal forelægges Inatsisartut til beslutning senest på EM2022, og udredningsarbejdet skal opstartes inden valgperiodens udgang.

Kommissoriet er udarbejdet med henblik på at udrede omstændighederne omkring indlemmelsen af Grønland i Kongeriget fra det grønlandske perspektiv. Tidligere undersøgelser, herunder DIIS' historiske udredning "Afvikling af Grønlands kolonistatus 1945-54", fokuserede på det danske perspektiv.

Det er hensigten at få afklaret omstændighederne omkring afviklingen af Grønlands kolonistatus, således indlemmelsen i Kongeriget Danmark ved grundlovsændringen i 1953. Der blev ikke afholdt folkeafstemning i Grønland i tidspunktet op til ændringen, og det er derfor formålet med dette kommissorium præcist og nøgternt at afdække processen i og om Grønland i tiden op til ændringen af grundloven. Samtidig er det vigtigt at få afdækket, hvorledes Grønland og de grønlandske politikere blev orienteret og rådgivet vedrørende afkoloniseringsspørgsmål under særligt FN, og hvad konsekvenserne eventuelt er helt op til i dag.

Undersøgelsen skal med særlig fokus på den folkelige og politiske debat om grundlovsændringen og afkoloniseringsprocessen i Grønland, herunder i Landsrådet og eventuelt i tidligere landsråd, udrede processen omkring grundlovsændringen for så vidt angår Grønland.

Det har dog desværre ikke været muligt, at finde en grønlandsk forskningsinstitution der kan foretage udredningen indenfor fristerne. Henset til igangværende arbejde og forberedelser til den historiske udredning samt spiralsagen anbefales det derfor at nærværende udredning udskydes til efter de to andre udredninger er færdiggjort.

Med disse ord vil jeg på Naalakkersuisuts vegne overlevere udkast til kommissorium til

Inatsisartuts velvillige behandling.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige:

Udredningen finansieres gennem oprettelse af hovedkonto på finansloven.

Til ansættelse af leder samt antal medhjælpere, rejser og tilkøb af assistance til gennemgang af dokumenter anslås omkostningerne at være på: I alt: 4,5 mio. DKK for 18 måneder/ 6 mio. DKK for 24 måneder.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv:

Ingen.

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne:

Ingen.

Bilag:

- Kommissorium for omstændighederne for indlemmelse i Kongeriget